

PRVA BANKA CG

OSNOVANA 1901.

**OBJELODANJIVANJE PODATAKA
PRVE BANKE CG AD PODGORICA
ZA 2013.GODINU**

**(u skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju podataka
od strane banaka „Sl.list Crne Gore", br. 2/12)**

Podgorica, maj 2014.

SADRŽAJ:

UVOD	2
1. Strategija i politike upravljanja rizicima	2
2. Konsolidacija.....	6
3. Sopstvena sredstva.....	9
4. Potreban kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala.....	14
5. Kreditni rizik	18
6. Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti.....	27
7. Rizik druge ugovorne strane	33
8. Operativni rizik.....	33
9. Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica	33
10. Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige.....	35
11. Sekjuritizacija.....	35
12. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	35

UVOD

U skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka ("Sl.list Crne Gore" br.02/12), propisanoj od strane Centralne banke Crne Gore, Prva banka Crne Gore AD Podgorica objelodanjuje podatke i informacije o svom finansijskom stanju i poslovanju sa stanjem na dan 31.12.2013. godine.

1. Strategija i politike upravljanja rizicima

1.1 Strategije i politike upravljanja svim vrstama rizika

(Član 6.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Banka je odgovorna da identifikuje rizike kojima je izložena u svom poslovanju i koji imaju uticaj na poslovanje i stabilnost Banke, izvrši procjenu rizika i efikasno i efektivno upravlja rizicima. Identifikovani rizici se procjenjuju, analizirajući njihovu vjerovatnoću i značaj njihovog uticaja na poslovanje i stabilnost Banke, odnosno finansijski rezultat i kapital Banke.

Strategija upravljanja rizicima predstavlja osnovni interni dokument kojim se definiše uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja rizicima u Banci.

Cilj Strategije je optimizacija odnosa prinosa i rizika kako bi se na efikasan način ostvarili planirani ciljevi Banke promovisani Strategijom razvoja Banke, Strateškim planom kapitala i Godišnjim planom kapitala.

U cilju ostvarivanja strateških ciljeva Banke, posebna pažnja je posvećena praćenju i upravljanju svim vrstama rizika sa kojima se Banka suočava. U skladu sa tim Strategija ima za cilj obezbjeđenje aktivnog pristupa upravljanja sljedećim rizicima:

- a) kreditni rizik;
- b) rizik likvidnosti;
- c) tržišni rizici;
- d) operativni rizik;
- e) rizik zemlje;
- f) rizik kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti Banke;
- g) ostali rizici (reputacioni, rizik usklađenosti i dr.)

Preuzimanje određenog nivoa rizika iz svake od navedenih grupa rizika je neophodno za uspješno ispunjenje postavljenih ciljeva, uz konzistentan i efikasan okvir za upravljanje rizicima koji omogućava dalji razvoj Banke.

1.2 Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

(Član 6.2 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Za upravljanje rizicima kojima je izložena Prva banka CG u svom poslovanju, u prvom redu odgovorno je rukovodstvo banke, koje obavlja svoju funkciju u skladu sa projektovanim poslovnim ciljevima i strategijom o upravljanju rizicima Prve banke Crne Gore.

Odbor direktora ima odgovornost utvrđenu pozitivnim propisima u vezi sa svim aspektima javljanja, identifikacije, mjerenja i upravljanja rizicima kojima je Banka u svom poslovanju izložena.

Odbor je takođe odgovoran za donošenje strategije kojom se Banka opredjeljuje za poslovni aktivnosti i proizvode koji će biti dominantni u poslovanju Banke; za usvajanje strategije, politika, procedura i ostalih dokumenata iz domena upravljanja rizicima; za integrisanje planiranja i upravljanja kapitalom u opštu kulturu banke o upravljanju rizicima.

Odbor direktora obezbjeđuje da je upravljanje rizicima proporcionalno prirodi, obimu i kompleksnosti poslovanja banke, da sistem interne kontrole obezbjeđuje adekvatno upravljanje i smanjenje rizika, i da sopstvena sredstva odgovaraju rizičnom profilu Banke.

Sektor za upravljanje rizicima odgovoran je za implementaciju okvira i sistema upravljanja rizicima u poslovnim procesima. Implementacija sistema upravljanja rizicima zavisi od identifikovanja vrsta i izvora rizika, definisanja metodologija mjerenja, praćenja i kontrole rizika, sistema analiza i izvještavanja te usklađenosti i optimizacije svih navedenih procesa.

Sektor za upravljanje rizicima odgovoran je za razvoj politika i procedura za upravljanje rizicima kao i odgovarajućih relevantnih metodologija i postupaka za njihovo mjerenje.

U sklopu Sektora za upravljanje rizicima formirane su sledeće organizacione službe zadužene za upravljanje, procjenu i mjerenje rizika:

- **Služba upravljanja rizicima**
- **Služba Kreditne kontrole**

1.3 Obim i priroda sistema izvještavanja o rizicima i sistema za mjerenje rizika

(Član 6.3 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Sektor upravljanja rizicima odgovoran je za sistem izvještavanja sa područja upravljanja rizicima i kapitalom. Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedine vrste rizika, te uspostavljene odgovarajuće baze podataka.

Pored regulative koju propisuje Centralna banka Crne Gore, područje upravljanja rizicima uređeno je i odgovarajućim internim aktima na nivou Prve banke CG. Interni akti banke kojima je definisano područje upravljanja rizicima (kreditni, rizik likvidnosti, tržišni i operativni rizik) su: Strategija upravljanja rizicima, Politika upravljanja kreditnim rizikom, Politika upravljanja tržišnim rizicima, Politika upravljanja rizikom likvidnosti, Politika upravljanja operativnim rizikom i Politika upravljanja rizikom zemlje.

1.4 Politike za zaštitu od rizika i ublažavanje rizika i strategije i procesi za kontinuirano praćenje efektivnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika

(Član 6.4 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Pored zakonskih i podzakonskih akata koje propisuje Centralna banka Crne Gore, područje upravljanja rizicima uređeno je i odgovarajućim internim aktima Prve banke CG.

Strategija upravljanja rizicima predstavlja osnovni interni dokument kojim se definišu uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja rizicima u Banci.

Set dokumenata vezanih za upravljanje **kreditnim rizikom**:

- Politika upravljanja kreditnim rizikom;
- Politika kamatnih stopa;
- Politika naknada;
- Procedura pravnih instrumenata;
- Procedura identifikacije i praćenja lica povezanih sa bankom;
- Procedura naplate dospjelih potraživanja i problematičnih plasmana – pravila postupanja;
- Procedura odobravanja kredita fizičkim licima;
- Procedura odobravanja plasmana pravnim licima;
- Procedura procjene vrijednosti kolaterala;
- Procedura restrukturiranja kredita;
- Procedura upravljanja kreditnim rizikom (stres test);
- Odluka o detaljnoj kategorizaciji viskokorizičnih izloženosti;
- Metodologija utvrđivanja kreditne sposobnosti fizičkih lica;
- Metodologija utvrđivanja kreditne sposobnosti korporativnog klijenta i rizika neispunjenja finansijske obaveze;
- Katalog kolaterala;
- Interna metodologija za individualnu procjenu obezvređivanja i posebnu rezervu za rizike;
- Interna metodologija za obračun kolektivne ispravke vrijednosti za bilansnu aktivu.

Rezidualni rizik:

- Metodologija obračuna potrebnog kapitala za rezidualni rizik (dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om)

Rizik koncentracije:

- Metodologija obračuna internog kapitala za rizik koncentracije (dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om)

Set dokumenata vezanih za upravljanje **tržišnim rizicima:**

- Politika upravljanja tržišnim rizicima

Set dokumenata vezanih za upravljanje **operativnim rizikom:**

- Politika upravljanja operativnim rizicima;
- Procedura upravljanja operativnim rizicima;
- Plan za nastavak poslovanja Banke;
- Plan nastavka funkcionisanja IT.

Set dokumenata vezanih za upravljanje **rizikom zemlje:**

- Politika upravljanja rizikom zemlje;
- Procedura upravljanja rizikom zemlje.

Set dokumenata vezanih za upravljanje **rizikom likvidnosti:**

- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti;
- Plan upravljanja likvidnošću; (Plan za upravljanje rizikom likvidnosti u kriznim situacijama)
- Politike i procedure upravljanja rizikom likvidnosti i procjena zahtjeva za internim kapitalom Banke za rizik likvidnosti;
- Procedura za testiranje likvidnosti primjenom stres scenarija;
- Metodologija utvrđivanja stabilnog nivoa depozita po viđenju.

Set dokumenata vezanih za upravljanje **rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke:**

- Procedura za upravljanje rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke i metodologija obračuna internog kapitala.

Set dokumenata vezanih za upravljanje **reputacionim rizikom:**

- Politika upravljanja reputacionim rizikom;
- Procedura upravljanja reputacionim rizikom.

Set dokumenata vezanih za upravljanje **rizikom usklađenosti:**

- Politika Compliance (Politika upravljanja rizikom usklađenosti poslovanja sa propisima);
- Procedura Compliance (Procedura praćenja usklađenosti poslovanja sa propisima).

2. Konsolidacija

2.1 Naziv banke sa sjedištem u Crnoj Gori koja je obveznik javnog objelodanjivanja

(Član 7.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Prva banka Crne Gore AD Podgorica osnovana 1901.godine. sa vlasničkim udjelom od 100% u mikro kreditnoj finansijskoj instituciji Montenegro Investments Credit i vlasničkim udjelom od 100% u First Assets Management, ima kontrolu nad navedenim privrednim subjektima.

Zakon o bankama i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja obavezuju nadređenu banku na izradu konsolidovanih finansijskih izvještaja za bankarsku grupu, osim u slučaju kada je bilans stanja podređenog člana manji od 1% bilansa stanja nadređenog člana.

	Nadređeni član/podređeni član	Bilansna suma 31.12.2013. (EUR)	Bilansna suma podređenog člana u odnosu na bilansnu sumu nadređenog člana
Banka	nadređeni član	251.288.778	
First Assets Management	podređeni član	2.355.520	0.94%
Montenegro Investments Credit	podređeni član	4.038.444	1.61%

Osnovni podaci o zavisnom društvu koje Banka nije konsolidovala:

Zavisno društvo: First Assets Management

Izvršni direktor: Pavlek Milorad

Djelatnost: Kupovina i prodaja vlastitih nekretnina

Osnovni kapital: 2.348.122 EUR

U strukturi sopstvenih sredstava ulaganje u First Assets Management je odbitna stavka od sopstvenih sredstava.

Osnovni podaci o zavisnom društvu koje će Banka konsolidovati:

Zavisno društvo: Montenegro Investments Credit

Izvršni direktor: Predrag Ćetković

Djelatnost: Ostale usluge kreditiranja

Osnovni kapital: 694.000 EUR

U strukturi sopstvenih sredstava ulaganje u mikro kreditnu instituciju Montenegro Investments Credit je odbitna stavka od sopstvenih sredstava.

Bilans stanja

(000 €)

AKTIVA	BANKA	MFI
Novčana sredstva i računi depozita kod banaka i ostalih depozitnih institucija	33.170	27
Novčana sredstva i nekamatonosni računi depozita	29.393	27
Kamatonosni računi depozita	3.777	0
Sredstva klijenata iz kastodi poslova	0	0
Aktiva za trgovinu, aktiva raspoloživa za prodaju, izuzev akcija i aktiva koja se vodi po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	0	0
Aktiva za trgovinu, izuzev akcija	0	0
Aktiva raspoloživa za prodaju, izuzev akcija	0	0
Derivatna, fin. imovina koja se drži radi trgovanja	0	0
Derivatna, fin. imovina koja se koristi kao instrument zaštite (fer vrijednost derivata)	0	0
HOV koje se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	0	0
Hartije od vrijednosti kupljenje po ugovoru o ponovnoj prodaji	0	0
Kredit i poslovi lizinga	167.560	4.231
Minus: Ispravka vrijednosti kredita	22.175	334
Kredit i poslovi lizinga, neto rezerve za gubitke	145.385	3.897
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	6.462	0
Factoring i Forfeting	20.461	0
Potraživanja iz kastodi poslova	0	0
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	2.021	25
Sredstva namijenjena prodaji	10.617	0
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica	3.546	0
Ostala aktiva	31.068	136
MINUS: Ispravka vrijednosti ostale aktive (osim pozije 4.a.)	1.440	47
UKUPNA AKTIVA:	251.289	4.038
PASIVA		
Depoziti	202.996	0
Nekamatonosni depoziti	6.281	0
Kamatonosni depoziti	196.715	0
Hartije od vrijednosti prodane po ugovoru o reupovini	0	0
Obaveze po osnovu kastodi poslova	0	0
Obaveze po kreditima i emitovanim HOV (pozajmice)	2.380	2.950
Kratkoročne pozajmice -manje od jedne godine	0	511
Dugoročne pozajmice- preko jedne godine	2.380	2.438
Obaveze za emitovane HOV	0	0
Finansijske obaveze koje se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	0	0
Derivatne finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja (fer vrijednost)	0	0
Derivatne finansijske obaveze koje se koriste kao instrumenti zaštite (fer vrijednost)	0	0
Ostale obaveze	5.680	115
Rezerve za kreditne gubitke po vanbilansnim kreditnim izloženostima	203	1
Subordinisani dug i hibridni instrumenti	9.020	0
UKUPNE OBAVEZE:	220.280	3.066
MANJINSKO UČEŠĆE AKCIONARA	0	0
KAPITAL		
Povlašćene akcije	3.000	0
Obične akcije	52.428	0
Emisione premije	0	0
Neraspoređena dobit / gubitak	-33.738	279
Ostali kapital	9.319	0
Ostale rezerve	0	0

Donirani kapital	0	694
UKUPAN KAPITAL: (26. do 32.)	31.009	973
UKUPNA PASIVA: (24. + 25. + 33.)	251.289	4.038

Bilans uspjeha

	(000 €)	
POZICIJA	BANKA	MFI
Prihodi od kamata i slični prihodi	14.255	818
Rashodi od kamata i slični rashodi	7.881	161
NETO PRIHODI OD KAMATA (1- 2)	6.373	657
Prihodi od dividendi	422	0
Troškovi obezvrjedjenja	1.173	28
Troškovi rezervisanja	-300	0
Prihodi od naknada i provizija	4.111	120
Rashodi naknada i provizija	2.100	1
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (7- 8)	2.010	119
Neto dobiti / gubici od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu	0	0
Neto dobiti / gubici od finansijskih instrumenata koji se vode po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha	0	0
Neto dobiti / gubici od investicionih HOV	76	0
Promjena fer vrijednosti u računovodstvu zaštite od rizika (hedžing)	0	0
Neto gubici/dobici od kursnih razlika	130	0
Troškovi zaposlenih	4.531	347
Opšti i administrativni troškovi	4.903	141
Troškovi amortizacije	908	16
Ostali rashodi	709	0
Ostali prihodi	3.363	61
OPERATIVNI PROFIT (3+4-5-6+9+10+11+12+13+14-15-16-17-18+19)	451	305
Porez na prihod	17	26
NETO PROFIT/GUBITAK (20 - 21)	434	279

3. Sopstvena sredstva

3.1 Sažete informacije koje sadrže glavne karakteristike svih stavki koje se uključuju u izračunavanje sopstvenih sredstava i njegovih elemenata

(Član 8.1 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Sopstvena sredstva banke, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. List RCG” br. 38/11 i 55/12) čine:

- 1) osnovni elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje osnovnog kapitala;
- 2) dopunski elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje dopunskog kapitala.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- 3a) rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- 3) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 4) neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove;
- 5) iznos dobiti u tekućoj godini za koju su ispunjeni uslovi propisani Odlukom.

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala banke su:

- 1) gubitak iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- 4) nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 5) nerealizovani gubitak po osnovu vrjednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- 6) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- 7) iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital:

- 1) nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;

- 2) naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug;
- 5) hibridni instrumenti;
- 6) revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- 1) stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- 2) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

Subordinisani dug se može uključiti u izračunavanje dopunskog kapitala, ukoliko:

- 1) je dug u cjelosti uplaćen;
- 2) je dug neobezbijeđen, odnosno banka ne garantuje plaćanje po tom dugu sopstvenim jemstvom, hipotekom ili na bilo koji drugi način;
- 3) je, u slučaju stečaja, odnosno likvidacije banke, dug podređen drugim obavezama i isplaćuje se tek nakon podmirenja obaveza prema drugim povjeriocima;
- 4) se dug može koristiti samo za isplatu potraživanja povjerilaca u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije banke;
- 5) se isplata duga povjeriocima ili otkup od same banke prije dospjeća mogu izvršiti samo:
 - u slučaju pretvaranja subordinisanog duga u akcije, isključujući kumulativne povlašćene akcije,
 - u drugim slučajevima, uz saglasnost Centralne banke, ako isplata duga ne pogoršava pokazatelje adekvatnosti kapitala banke,
- 6) je rok dospjeća duga unaprijed određen i duži od pet godina računajući od dana uplate;
- 7) je o subordinisanom dugu zaključen pismeni ugovor koji pored uslova iz tačaka 2 – 6 ovog člana, sadrži i napomenu da se subordinisani dug ne može smatrati depozitom.

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava banke su:

- 1) direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10 % kapitala tih institucija;
- 2) ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije, u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10 % kapitala te institucije;

- 3) ukupni iznos direktnih ili indirektna ulaganja u druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucija u iznosu do 10% njihovog kapitala i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente koja nijesu obuhvaćena tačkom 2)
- 4) direktna ili indirektna ulaganja u akcije društva za osiguranje, društva za reosiguranje ili osiguravajuće holding kompanije u iznosu većem od 10% kapitala tog društva, odnosno kompanije;
- 5) iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjnja koja se vrše u skladu sa ovim članom odluke;
- 6) iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjnja koja se vrše u skladu sa ovim članom odluke;
- 7) potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljeni pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim pravnim licima koja nijesu povezana sa bankom;
- 8) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđene akcijama drugih banaka, ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama.
- 9) iznos izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija, koji je u skladu sa dijelom ove odluke kojim se uređuje sekjuritizacija, utvrđen kao odbaena stavka od sopstvenih sredstava.

3.2 Sopstvena sredstva – osnovni, dopunski kapital i odbitne stavke

(Član 8.2, 8.3, 8.4 i 8.5 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(000€)

I/A	Osnovni elementi sopstvenih sredstava	Pozicija	Iznos
1.	Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	1	55.428
2.	Naplaćene emisione premije, isključujući emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija	2	
3.	Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	3	
3.a	Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	3a	
4.	Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	4	
5.	Dobit u tekućoj godini (ukoliko su ispunjeni uslovi iz čl 4 Odluke o adekvatnosti kapitala)	5	
6	Ukupno (pozicije 1+2+3+3a+4+5)	6	55.428
I/B	Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
1.	Gubitak iz prethodnih godina	7	34.172
2.	Gubitak iz tekuće godine	8	
3	Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	9	37
4	Nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući povlašćene kumulativne akcije	10	
5.	Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	11	
6.	Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	12	4.291
7	Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrdjenog posebnim propisom Centralne banke	13	1.556
8	Ukupno (pozicije 7+ 8+9+10+11+12+13)	14	40.056
I/C	Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 6-14)	15	15.372
II/A	Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital		
1.	Nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija	16	
2	Naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija	17	
3.	Iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive	18	
4	Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	19	6.524
5	Hibridni instrumenti (za koje su ispunjeni uslovi iz člana 7 Odluke)	20	
6	Revalorizacione rezerve	21	
7.	Ukupno (pozicije 16+17+18+19+20+21)	22	6.524
II/B	Odbitne stavke pri izračunu dopuskog kapitala		
1.	Stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije	23	
2.	Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital	24	
3.	Ukupno (pozicije 23+24)	25	0
II/C	Dopunski kapital (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 22-25)	26	6.524
II/D	Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva član 8 Odluke	27	6.524
IIIA	Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) prije odbitnih stavki	28	21.896
III/B	Odbitne stavke od sopstvenih sredstava		

1.	Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	29	904
2.	Ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala te institucije	30	
3.	Direktna ili indirektna ulaganja u druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u iznosu do 10% njihovog kapitala i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente koja nijesu obuhvaćena tačkom 2 ovog stava ukoliko prelazi 10% iznosa sop	31	
4.	Direktna ili indirektna ulaganja u akcije društva za osiguranje, društva za reosiguranje ili osiguravajuće holding kompanije u iznosu većem od 10% iznosa SSB, prije umanjnja koje se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	32	
5.	Iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjnja koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	33	3
6.	Iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjnja koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	34	
7.	Potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljene pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim licima koja	35	
8.	Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđene akcijama drugih banaka ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama iz Priloga 1 Odluke	36	
9.	Iznos izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija, koji je u skladu sa dijelom ove Odluke kojim se uređuje sekjuritizacija, utvrđen kao odbitna stavka od sopstvenih sredstava.	37	
III/C	Ukupno odbitne stavke od sopstvenih sredstava (pozicije 29+30+31+32+33+34+35+36+37)	38	907
IV	Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava (pozicija 38)	39	14.919
V	Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava (pozicija 38)	40	6.071
VI	Osnovni kapital po potrebi umanjen stav 3 člana 9 Odluke	41	14.919
VII	SOPSTVENA SREDSTVA (Osnovni kapital +Dopunski kapital) (V+VI)	42	20.989

4. Potreban kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala

4.1 Sažet opis metodologija koje banka koristi za procjenu adekvatnosti internog kapitala banke i potrebni kapital za pokriće pojedinih vrsta rizika

(Član 9.1., 9.2., 9.3., 9.4. i 9.5. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Cilj postupka za procjenu adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) je jasno određivanje i održavanje nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih rizika kojima je Banka izložena, odnosno održavanje kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke i strateškim planom za održavanje kapitala Banke.

Za procjenu adekvatnosti Banka je u 2013-oj godini usvojila Metodologiju procesa identifikovanja i ocjena značaja (materijalnosti) rizika koja je bazirana na ispunjavanju zahtjeva CBCG, definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Službeni List Crne Gore“, br. 38/11 i 55/12) i kojom se definiše proces identifikovanja svih rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju i ocjene značaja odnosno materijalnosti pojedinačnih rizika.

U skladu sa Metodologijom, Banka je ocjenila materijalno značajne rizike koji utiču na poslovanje Banke:

- **Kreditni rizik** predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke zbog dužnikovog neispunjavanja obaveza prema banci.
- **Rizik koncentracije** je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom faktoru ili vrsti rizika, kao što su velike (povezane) individualne izloženosti i značajne izloženosti prema grupama drugih ugovornih strana, vrsti proizvoda, geografskom području, sektoru odnosno grani delatnosti i čiju vjerovatnoću neizmirenja opredjeljuju i zajednički osnovni faktori (sektor, ekonomija, geografska područje, vrsta proizvoda, istrumetima kreditne zaštite i dr.), kod kojih zbog povezanosti a uslijed određenih poremećaja može doći do gubitka.
- **Rizik upravljanja stečenom aktivom** - Rizik nekretnina je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke uslijed nepovoljnih tržišnih uslova na tržištu nekretnina, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu nekretnina u vlasništvu Banke.
- **Rizik likvidnosti** predstavlja vjerovatnoću da banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili vjerovatnoću da će banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati pribavljati novčana sredstva uz značajne troškove.
- **Operativni rizik** je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke, uslijed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

- **Reputacioni rizik** je postojeći ili potencijalni rizik u odnosu na prihode i kapital banke koji proizilazi iz nepovoljne percepcije slike banke od strane klijenata, drugih ugovornih strana, akcionara, javnosti, investitora ili regulatora.
- **Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi** je rizik nastanka gubitka u poslovanju banke usljed promjena kamatnih stopa za stavke bilansa i vanbilansa koje nijesu namijenjene za trgovinu.

4.2 Metodologija obračuna internog kapitala za kreditni rizik

Prilikom mjerenja i procjene kapitala za kreditni rizik, Banka koristi pristup koji proizilazi iz propisa CBCG tj. - standardizovan metod, u skladu sa zahtjevima propisanim Odlukom o adekvatnosti kapitala. Potrebni kapital za kreditni rizik predstavlja rezultat koji se dobija dijeljenjem ukupne rizikom ponderisane aktive banke sa 10. Izračunavanje rizikom ponderisane aktive Banka vrši u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.

Paralelno sa ovim pristupom, u cilju procjene dodatnog kapitala za pokriće ukupnog kreditnog rizika, Banka vrši stresno testiranje kreditnog rizika i izdvaja interni kapital u skladu sa rezultatima testa.

4.3 Metodologija obračuna internog kapitala za rizik koncentracije

Banka u skladu sa ICAAP-om, vrši procjenu i mjerenje rizika koncentracije. Banka procjenjuje i mjeri potreban kapital za:

- Rizik koncentracije na strani kredita i
- Rizik koncentracije na strani depozita.

Banka koristi Herfindahl-Hirschman index (HHI) za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za rizik koncentracije.

4.4 Metodologija obračuna internog kapitala za tržišne rizike

Banka u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, izračunava potrebni kapital za tržišne rizike. Potrebni kapital za tržišne rizike predstavlja zbir potrebnog kapitala za:

- 1) pozicijske rizike (cjenovni i rizik kamatne stope);
- 2) devizni rizik.

S obzirom da devizni rizik nije prepoznat kao materijalno značajan Banka ne izdvaja dodatni kapital za ovaj rizik.

4.4.1 Metodologija obračuna internog kapitala za rizik kamatne stope iz bankarske knjige

Prilikom obračuna internog kapitala u procesu ICAAP-a Banka koristi rezultate stres testiranja primjenom kamatnog šoka na godišnji neto prihod od kamata.

Potreban interni kapital za rizik kamatne stope predstavlja 10% prosječne negativne promjene u godišnjem neto prihodu od kamata primjenom kamatnog šoka za posljednja četiri kvartala.

4.5 Metodologija obračuna internog kapitala za operativni rizik

Za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik Banka koristi jednostavni metod. Potrebni kapital za operativni rizik izračunava se tako što se osnovica za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik, pomnoži sa koeficijentom 0,15 i dobijeni iznos uveća za 25%. Osnovicu za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik predstavlja prosjek neto kamatonosnih i neto nekamatonosnih prihoda za tri prethodne uzastopne poslovne godine.

S obzirom da Banka potreban kapital za operativni rizik računa po jednostavnoj metodi, koja je ujedno i najkonzervativnija što dovodi do toga da je kapitalni zahtjev za operativni rizik drugi po veličini u Banci odmah nakon kreditnog, kao i da Banka dodatno izdvaja i određeni nivo rezervi za operativni rizik (što nije zakonska obaveza) to Banka smatra da dodatni kapital po osnovu operativnog rizika nije potreban.

4.6 Metodologija obračuna internog kapitala za rizik likvidnosti

U skladu sa izvršenom internom kategorizacijom, rizik likvidnosti predstavlja tip rizika koji nije kapitalno relevantan i za koji Banka smatra da iako je materijalno značajan ne implicira kapitalnu zaštitu, odnosno Banka kao zaštitu ne koristi kapital već adekvatne i efikasne mjere kontrole i upravljanja rizicima.

Procjena Banke je da nije potrebno izdvajanje kapitala po osnovu izloženosti riziku likvidnosti imajući u vidu specifičnu prirodu rizika likvidnosti kao i veoma snažan tj. efikasan i efektivan sistem internih kontrola koji je dizajniran i implementiran u Banci za upravljanje rizikom likvidnosti.

Procjena internog kapitala

Rizični profil	Regulatorni zahtjevi za kapitalom	Dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om	Ukupan kapital
STUB 1	19.037	466	19.503
Kreditni rizik	17.416	466	17.882
Operativni rizik	1.417		1.417
Tržišni rizik	155		155
Rizik zemlje	49		49

STUB 2			
Rizici koji nijesu u potpunosti obuhvaćeni Stubom 1			
Rezidualni rizik (CRM)			
Rizik sekjuritizacije			
Rizici iz Stuba 2		1.431	1.431
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige		79	79
Rizik koncentracije		1.352	1.352
Ostali značajni rizici			
Rizik likvidnosti			
Strateški rizik			
Reputacioni rizik			
Ostali rizici			
Eksterni faktori			
Ukupno	19.037	1.897	20.934

5. Kreditni rizik

5.1 Definicije dospjelih nenaplaćenih potraživanja i nekvalitetne aktive (aktiva klasifikovana u kategoriju "C" ili niže)

(Član 10.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Dospjela nenaplaćena potraživanja su sva potraživanja koja nisu naplaćena o roku dospjeća, bez obzira koliko je prošlo od tog roka.

Pod nekvalitetnim kreditom, u smislu Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list Crne Gore", 22/12 i 55/12 i 57/13), smatra se kredit koji je banka primjenom kriterijuma za klasifikaciju aktive iz ove odluke, klasifikovala u klasifikacionu kategoriju „C“, „D“ i „E“.

5.2 Opis metoda usvojenih za utvrđivanje rezervacija za potencijalne kreditne gubitke/ispravki vrijednosti

(Član 10.2. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Utvrđivanje kvaliteta aktive vrši se u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list Crne Gore", 22/12 i 55/12 i 57/13).

Na osnovu gore navedenog, krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene,
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – u koju se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate,
- kategorija C (substandardna aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu,
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna i
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Iznos rezerve za potencijalne gubitke nije predviđen za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A. Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 2% do 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% do 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list Crne Gore", 22/12 i 55/12 i 57/13) i internom politikom Banke, minimalno kvartalno Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz obezvređenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Smatra se da su finansijsko sredstvo, ili grupa sredstava, obezvrijeđeni samo ako postoje objektivni dokazi obezvređenja koji proizilaze iz jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstva i taj događaj (ili događaji) utiče na procijenjene buduće novčane tokove gotovine koji se pouzdano mogu procijeniti.

Objektivni dokazi da je došlo do umanjenja vrijednost finansijskog sredstva ili grupe sredstava, uključuju:

- značajne finansijske teškoće emitenta ili dužnika;
- kršenje/nepoštovanje ugovora, kao što je neispunjenje obaveza ili kašnjenja u plaćanju kamate ili glavnice;
- izmjena inicijalno ugovorenih uslova otplate kredita (restrukturiranje)
- velika vjerovatnoća bankrota ili druge finansijske reorganizacije zajmoprimca i dr.

Banka najmanje tromjesečno procjenjuje kvalitet aktive, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvređenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki i obračunava adekvatni iznos tog obezvređenja, odnosno vjerovatnog gubitka. Banka vrši procjenu obezvređenja na dva nivoa: individualnom i kolektivnom.

Banka vrši individualnu procjenu ispravke vrijednosti za pojedinačno značajnog klijenta ili transakciju, ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja. Izloženost se smatra značajnom kada ukupna bruto izloženost prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica (kod pravnih lica), ili izloženost prema neizmirenom iznosu transakcije sa fizičkim licem, iznosi EUR 50.000 ili više.

Nivo obezvređenja plasmana se utvrđuje na osnovu projektovanih novčanih tokova koji će biti naplaćeni po osnovu ugovora sa klijentom, uzimajući u obzir istorijske podatke kreditne sposobnosti klijenta, uz razumijevanje postojećih i budućih poslovnih planova klijenta, ostvarivu vrijednost kolaterala, vremenske rokove za realizaciju kolaterala i dr. Upoređivanjem sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova sa nominalnom vrijednošću potraživanja utvrđuje se nivo obezvređenja plasmana.

Banka vrši procjenu obezvređenja na kolektivnoj osnovi za potraživanja:

- 1) za koja pri procjeni na pojedinačnoj osnovi utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o obezvređivanju, odnosno vjerovatni gubitak
- 2) koja ne predstavljaju pojedinačno značajna potraživanja.

Prilikom kolektivne procjene obezvređenja odvojeno se analiziraju homogene grupe kredita (buckets), koje predstavljaju krediti i plasmani sa sličnim karakteristikama i rizičnim profilom. Kolektivno obezvređenje se vrši na osnovu migracionih matrica. Banka izračunava migracionu matricu na bazi istorijskih kretanja izloženosti, odnosno posmatranog portfolia između bucket-a za poslednje 3 godine, odnosno 36 meseci, kako bi se

obezbijeđilo da je obuhvaćen cijeli ekonomski ciklus i da su izračunati realni procenti ispravki vrijednosti, na osnovu % vjerovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) i % gubitka usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD) za svaku grupu potraživanja (proizvoda).

5.3 Ukupan iznos izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda, razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti

(Član 10.3. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(000 EUR)			
BR.	VRSTA IZLOŽENOSTI	PROSJEČNA NETO IZLOŽENOST U 2013.GOD.	UKUPNA NETO IZLOŽENOST NA 31.12.2013.
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama		
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	368	254
3.	Izloženosti prema javnim državnim tijelima		
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama		
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama		
6.	Izloženosti prema institucijama	2.762	2.886
7.	Izloženosti prema privrednim društvima*	17.203	15.769
8.	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima**	30.018	26.180
9.	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	48.896	62.512
10.	Izloženosti prema neurednim dužnicima***	52.580	41.802
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika		
12.	Izloženosti prema institucijama ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom		
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove		
14.	Ostale izloženosti****	57.032	56.631
	UKUPNO	208.858	206.035

Izloženosti prema privrednim društvima* - (u iznos su uključene i kartice PL)

Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima** (u iznos su uključene i kartice FL, Minusi po TR)

Izloženosti prema neurednim dužnicima*** (u iznos uključeni otpisani minusi i otpisane kartice)

Neto izloženost se dobija kao razlika bruto izloženosti (Saldo na dan+kamata+naknada), Kolaterala i Ukupne Ispravke vrijednosti

Ostalo**** (obuhvata neto izloženost za ostalu rizičnu bilansnu i vanbilansnu aktivu Banke: ostale stavke aktive i preuzete i potencijalne obaveze)

5.4 Podjela izloženosti po geografskim područjima, razvrstanih na značajna područja prema značajnim kategorijama izloženosti banke (regioni, opštine i sl.), a po potrebi i detaljnije razrađenih (Član 10.4. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(000 EUR)

GRAD	KREDITI	UČEŠĆE
NIKŠIĆ	21.153	12,62%
PLUŽINE	4	0,00%
ŠAVNIK	10	0,01%
PODGORICA	102.305	61,06%
BUDVA	3.984	2,38%
BAR	12.067	7,20%
BIJELO POLJE	4.067	2,43%
KOTOR	4.246	2,53%
ULCINJ	2.874	1,72%
TIVAT	3.616	2,16%
ROŽAJE	1.696	1,01%
DANILOVGRAD	895	0,53%
KOLAŠIN	258	0,15%
PLJEVLJA	598	0,36%
BERANE	763	0,46%
MOJKOVAC	45	0,03%
HERCEG NOVI	5.587	3,33%
ŽABLJAK	380	0,23%
PLAV	87	0,05%
CETINJE	2.842	1,70%
ANDRIJEVICA	81	0,05%
Ukupno:	167.560	100,00%

(000 EUR)

REGION	KREDITI	UČEŠĆE
Centralni dio	127.196	75,91%
Sjeverni dio	7.989	4,77%
Južni dio	32.375	19,32%
Ukupno	167.560	100,00%

5.5 Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti ili tipovima drugih ugovornih strana, razvrstana na kategorije izloženosti, a po potrebi i detaljnije razrađenih

(Član 10.5. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(000 EUR)			
BR.	OPIS DJELATNOSTI	KREDITI	UČEŠĆE
1.	Rezidenti izuzev sektora stanovništva	88.530	52,83%
2.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	747	0,45%
3.	Vađenje rude i kamena	3.481	2,08%
4.	Prerađivačka industrija	10.016	5,98%
5.	Snabdijevanje električnom energijom	97	0,06%
6.	Snabdijevanje vodom	910	0,54%
7.	Građevinarstvo	18.050	10,77%
8.	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	27.838	16,61%
9.	Saobraćaj i skladištenje	9.733	5,81%
10.	Usluge pružanja smještaja i ishrane	2.402	1,43%
11.	Informisanje i komunikacije	1.520	0,91%
12.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3.741	2,23%
13.	Poslovanje nekretninama	2.679	1,60%
14.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	3.385	2,02%
15.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	253	0,15%
16.	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	394	0,24%
17.	Obrazovanje	78	0,05%
18.	Zdravstvo i socijalna zaštita	1.726	1,03%
19.	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	1.299	0,78%
20.	Ostale uslužne djelatnosti	181	0,11%
21.	Sektor stanovništva - rezidenti	72.828	43,46%
22.	Nerezidenti	6.202	3,70%
	U K U P N O :	167.560	100,00%

5.6 Podjela svih izloženosti prema preostalom dospjeću, razvrstanih prema kategorijama izloženosti, a po potrebi i detaljnije razrađenih

(Član 10.6. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(000 EUR)

BR.	VRSTA IZLOŽENOSTI	PREOSTALA ROČNOST DO 3MJESECA	PREOSTALA ROČNOST DO 1GODINE	PREOSTALA ROČNOST DO 3GODINE	PREOSTALA ROČNOST PREKO 3GODINE	OSTALO***	UKUPNA NETO IZLOŽENOST
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama						
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave		20	12	222		254
3.	Izloženosti prema javnim državnim tijelima						
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama						
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama						
6.	Izloženosti prema institucijama			405	2.481		2.886
7.	Izloženosti prema privrednim društvima*	1.855	6.271	410	7.233		15.769
8.	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima**	1.899	4.241	1.585	18.456		26.181
9.	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima		2.222	5.209	55.081		62.512
10.	Izloženosti prema neurednim dužnicima		490	3.789	37.523		41.802
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika						
12.	Izloženosti prema institucijama ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom						
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove						0
14.	Ostale izloženosti					56.631	56.631
	Ukupno	3.754	13.244	11.410	120.996	56.631	206.035

Izloženosti prema privrednim društvima* (u iznos su uključene i kartice PL; po principu koji se primjenjuje u ročnoj usklađenosti, 1/3 iznosa svrstana je u prvi gap, a ostatak u drugi)

Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima** (u iznos su uključene i kartice FL, Minusi po TR; po principu koji se primjenjuje u ročnoj usklađenosti, 1/3 iznosa svrstana je u prvi gap, a ostatak u drugi)

Ostalo*** (obuhvata ostalu rizičnu bilansnu i vanbilansnu aktivu Banke: ostale stavke aktive i preuzete i potencijalne obaveze)

5.7 Iznosi za sve vrste djelatnosti koje banka odredi kao materijalno značajne, ili za sve tipove druge ugovorne strane koje banka odredi kao materijalno značajne – stanje nekvalitetne aktive i obračunatih rezervacija / ispravki vrijednosti

(Član 10.7. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(000 EUR)

Značajne privredne djelatnosti	Stanje nekvalitetne aktive	Regulatorne rezerve CBCG	% Regulatornih rezervi CBCG	Ispravka vrijednosti	% Ispravke vrijednosti
Građevinarstvo	14.113	8.643	61,24%	1.835	13,00%
Trgov.na veliko i trgov.na malo	12.525	6.533	52,16%	1.963	15,68%
Saobraćaj i skladištenje	8.304	4.053	48,81%	2.848	34,29%
Prerađivačka industrija	5.661	3.820	67,48%	1.186	20,95%
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	3.501	3.406	97,28%	2.739	78,24%
UKUPNO:	44.104	26.454	59,98%	10.572	23,97%

5.8 Iznosi nekvalitetne aktive i dospelih nenaplaćenih potraživanja, posebno iskazane, podijeljene na značajna geografska područja, uključujući, ako je to moguće, rezervacije/ispravke vrijednosti za svako geografsko područje

(Član 10.8. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

GEOGRAFSKA PODRUČJA U CRNOJ GORI																			(000 EUR)
OPIS IZLOZENOSTI	JUŽNI DIO						CENTRALNI DIO						SJEVERNI DIO						UKUPNA NETO IZLOŽENOST**
	BRUTO BILANSNE IZLOŽENOSTI	ISPRAVKA VRIJEDNOSTI	REGULATORNE REZERVE	BRUTO VANBILANSNE IZLOŽENOSTI	REZERVISANJE ZA GUBITKE PO VANBILANSU	REGULATORNE REZERVE	BRUTO BILANSNE IZLOŽENOSTI	ISPRAVKA VRIJEDNOSTI	REGULATORNE REZERVE	BRUTO VANBILANSNE IZLOŽENOSTI	REZERVISANJE ZA GUBITKE PO VANBILANSU	REGULATORNE REZERVE	BRUTO BILANSNE IZLOŽENOSTI	ISPRAVKA VRIJEDNOSTI	REGULATORNE REZERVE	BRUTO VANBILANSNE IZLOŽENOSTI	REZERVISANJE ZA GUBITKE PO VANBILANSU	REGULATORNE REZERVE	
Stanje nekvalitetne aktive*	12.491	3.017	7.444	107	0	27	53.809	15.594	35.104	405	0	111	3.331	732	2.042	14	0	5	50.814
% pokrivenost isprawkama vrijednosti/rezervacijama		24%	60%		0%	25%		29%	65%		0%	27%		22%	61%		0%	38%	

Nekvalitetna aktiva* : krediti (C,D,E) i garancije (C,D,E)

Neto izloženost** : bruto iznos umanjen za ispravku vrijednosti

OPIS IZLOŽENOSTI	GEOGRAFSKA PODRUČJA U CRNOJ GORI			UKUPNA DOSPJELA NENAPLAĆENA POTRAŽIVANJA
	JUŽNI DIO	CENTRALNI DIO	SJEVERNI DIO	
Dospjela nenaplaćena potraživanja	5.563	24.990	1.786	32.339

5.9 Promjene u rezervacijama/ispravkama vrijednosti i rezervacija/ispravki vrijednosti za nekvalitetnu aktivnu

(Član 10.9. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

(000 EUR)

OPIS	POČETNO STANJE NA DAN 31.12.2012.	POVEĆANJE/SMANJENJE U 2013.GOD. (01.01.2013.-31.12.2013.)	ZAVRŠNO STANJE NA DAN 31.12.2013.
Rezerve za nekvalitetnu aktivnu	43.940	794	44.734
Ispravka za nekvalitetnu aktivnu	24.223	-4.880	19.343

6. Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti

(Član 11.1, 11.2, 11.3, 11.4 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Komitenti banke nemaju dodjeljene kreditne rejtinge od strane priznatih eksternih rejting agencija i izvoznih kreditnih agencija, pa stoga ponderisanje potraživanja od ovih komitenata vrši se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Banka u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala izračunava potrebni kapital za kreditni rizik primjenom standardizovanog metoda.

U tabeli ispod dat je obračun ponderisane bilansne aktive (tabele PBA, PVB) :

Obrazac PBA- Izvještaj o ponderisanoj bilansnoj aktivi

(u 000 EUR)

Naziv potraživanja	Bruto izloženosti	Rezervacije (veći iznos ili obračunate rezervacije ili ispravke vrij.)	Iznos izloženosti	Rizikom ponderisani iznos izlož.	Pozicija
	1	2	3=1-2	4	5
Ponder 0%					
1	Izloženost prema Evropskoj centralnoj banci		0	0	1
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1		0	0	2
3	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 0 i 1		0	0	3
4	Izloženost prema centralnoj vladi u Crnoj Gori i CBCG	19.043	4	19.039	4
5	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama (član 25 Odluke o adekvatnosti kapitala) - u daljem tekstu: Odluka		0	0	5
6	Izloženost prema međunarodnim organizacijama (član 26 Odluke)		0	0	6
7	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	14.924	0	14.924	7
8	Zlatne poluge koje se nalaze u trezoru banke ili su deponovane na drugom mjestu kao obezbjeđenje za obaveze banke		0	0	8
9	Izloženosti koje su predmet kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0% (član 102 stav 1, član 103 tačka 1, član 104 Odluke)	1.711	0	1.711	9
10	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0% u skladu sa članom 119 Odluke	1.221	31	1.190	10
Ponder 10%					
1	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 1		0	0	11
2	Izloženosti koje su predmet kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 10% (član 102 stav 2, član 103 tačka 2 Odluke)		0	0	12
Ponder 20%					

1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2			0	0	13
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2			0	0	14
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1	698	0	698	140	15
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1,2 ili 3	4.179	0	4.179	836	16
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca (ili ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, ukoliko je veći)	21	10	11	2	17
6	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 2			0	0	18
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1			0	0	19
8	Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1(član 51 Odluke)			0	0	20
9	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1(član 52 Odluke)			0	0	21
10	Izloženosti pozicija u sekuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 1(član 154 Odluke)			0	0	22
11	Gotovina na putu			0	0	23
12	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolateralu ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 20%			0	0	24
13	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 20% u skladu sa članom 119 Odluke	318	11	307	61	25
Ponder 35%						
1	Izloženosti obezbijeđene stambenim nepokretnostima za koje su ispunjeni uslovi iz člana 37 Odluke	15.660	484	15.176	5.312	26
2	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet stambena nepokretnost ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 37 stav 2 Odluke			0	0	27
Ponder 50%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3			0	0	28
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3			0	0	29
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 ili 3			0	0	30
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5			0	0	31

5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća dužim od tri mjeseca (ili ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, ukoliko je veći)	4.542	243	4.299	2.150	32
6	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2			0	0	33
7	Izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti (član 38 stav 1 tačka 1 Odluke)	8.002	132	7.870	3.935	34
8	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet poslovna nepokretnost do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 38 stav 3 Odluke			0	0	35
9	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji su obezbijeđeni nepokretnostima iz člana 35 stav 1 tačka 1 i 2 Odluke, za koje su ispunjeni uslovi iz člana 42 stav 4	8.401	4.418	3.983	1.992	36
10	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 3			0	0	37
11	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 51 Odluke)			0	0	38
12	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 51 Odluke)			0	0	39
13	Izloženosti koje su u potpunosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom nad poslovnim nepokretnostima na teritoriji zemalja članica EU (djelom izloženosti utvrđenom u skladu sa članom 39 Odluke)			0	0	40
14	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 52 Odluke)			0	0	41
15	Izloženosti pozicija u sekjuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 154 Odluke)			0	0	42
16	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 50%			0	0	43
17	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 50% u skladu sa članom 119 Odluke	3.796	1.137	2.659	1.330	44
Ponder 75%						
1	Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima (ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 34 Odluke)	34.449	3.359	31.090	23.318	45
Ponder 100%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 i 5			0	0	46
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5 i 6			0	0	47
3	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, za koje banka ne koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije ili izvozne kreditne agencije			0	0	48
4	Izloženost prema javnim državnim tijelima iz člana 24 stav 2 Odluke			0	0	49
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5			0	0	50
6	Učešće banke u kapitalu ili ulaganje u druge elemente sopstvenih sredstava druge kreditne institucije ukoliko ne predstavlja odbitnu stavku sopstvenih sredstava (član 31 Odluke)			0	0	51
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 ili 4			0	0	52

8	Izloženost prema privrednim društvima za koje ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije pod uslovima iz člana 32 stav 2 Odluke			0	0	53
9	Izloženosti obezbijedene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti (član 38 stav 1 tačka 2 Odluke)	1.379	35	1.344	1.344	54
10	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet poslovna nepokretnost koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 38 stav 3 Odluke			0	0	55
11	Ostale izloženosti obezbijedene nepokretnostima (koje ne ispunjavaju uslove za razvrstavanje u neku od kategorija iz člana 35, stava 1, tačka 1 i 2)	22.075	2.005	20.070	20.070	56
12	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji nisu obezbijedeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezerve za potencijalne kreditne gubitke prelaze 20% neobezbijeđenog dijela ukupne izloženosti	37.446	28.366	9.080	9.080	57
13	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji su obezbijedeni nepokretnostima iz člana 35 stav 1 tačka 1 i 2 Odluke umanjanim za rezervacije za potencijalne gubitke (član 42 stav 3 Odluke)	171	12	159	159	58
14	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 4			0	0	59
15	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 (član 51 Odluke)			0	0	60
16	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 (član 51 Odluke)			0	0	61
17	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 ili 4 (član 52 Odluke)			0	0	62
18	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije (član 52 stav 1 tačka 2 Odluke)			0	0	63
19	učešće u kapitalu drugih pravnih lica pravnih lica i ostalim kapitalnim ulaganjima, isključujući ulaganja koja predstavljaju odbitnu stavku pri izračunavanju sopstvenih sredstava banke (član 58 Odluke)	2.639	0	2.639	2.639	64
20	Materijalna imovina (zemljište, zgrade, oprema, avansi za materijalnu imovinu i materijalnu imovinu u pripremi (Član 62 Odluke)	36.302	0	36.302	36.302	65
21	Izloženosti za koje drugim odredbama ove odluke nije propisan način primjene pondera rizika član 63 Odluke)	53.476	10.505	42.971	42.971	66
22	Izloženosti pozicija u sekuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 (član 154 Odluke)			0	0	67
23	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 100%			0	0	68
24	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 100% u skladu sa članom 119 Odluke			0	0	69
Ponder 150%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	70
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvorne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 7			0	0	71
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	72
4	Izloženost prema administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	73
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	74

6	Izloženost prema administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	75
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 5 ili 6			0	0	76
8	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji nijesu obezbijeđeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezervacije za potencijalne kreditne gubitke ne prelaze 20% neobezbijeđenog dijela ukupne izloženosti	1.950	116	1.834	2.751	77
9	Visokorizične izloženosti u skladu sa članom 43 i 44 Odluke			0	0	78
10	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5, ili 6 (član 51 Odluke)			0	0	79
11	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5, ili 6 (član 51 Odluke)			0	0	80
12	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 5 ili 6 (član 52 Odluke)			0	0	81
13	Izloženosti po osnovu ulaganaja u otvorene investicione fondove povezanih sa visokim rizikom (član 52, stav 2 Odluke)			0	0	82
Ponder 350%						
1	Izloženosti pozicija u sekjuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 (član 154 Odluke)			0	0	83
UKUPNO PONDERISANA BILANSNA AKTIVA		272.403	50.868	221.535	154.390	84

Obrazac PVB - Izvještaj o ponderisanim vanbilansnim stavkama

(u 000 EUR)

R. br.	Vrsta vanbilansnih stavki	Bruto izloženost						Rezervacije (veći iznos ili obracunate rezervacije ili rezerve za vanbilans)						Iznos izloženosti						Faktor konverzije	Iznos izloženosti nakon primjene faktora konverzije						Iznos nakon primjene odgovarajućih pondera rizika						UKUPNO	Pozicija							
		0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	0%	20%	35%	50%		75%	100%	150%	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	7=ukupno										
Nizak rizik		1						2						3=1-2							5=3*4						6=5*pojedinačni ponderi						7=ukupno								
1.	Neiskorišćeni kreditni aranžmani (ugovori o kreditu, kupovini hartija od vrijednosti, izdavanju garancija ili akcepti) koji se mogu bezuslovno opozvati u svakom trenutku bez prethodnog obavještanja, a daju mogućnost automatskog otkaza zbog pogoršanja kreditne sposobnosti korisnika kredita																					0%																	0	1	
2.	Bezuslovno opozive kreditne linije odobrene stanovništvu (kreditne kartice, prekoračenja na računu) za koje ugovoreni uslovi dozvoljavaju banci da ih u potpunosti opozove (bezuslovno opozive kreditne linije)																					0%																		0	2
3.	Izloženosti koje su predmet materijalne i nematerijalne kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0%	506.588																				0%	506.588																0	3	
Ukupno iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom konverzije		506.588	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	506.588	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
Srednje nizak rizik																																									
1.	Dokumentarni akreditivi kod kojih isporuka ima ulogu kolaterala i drugi instrumenti za koje postoji mogućnost potpunog namrenga iz kolaterala																					20%																0	5		
2.	Neiskorišćeni kreditni aranžmani s originalnim rokom dospijeća do jedne godine, koji ne mogu biti bezuslovno opozvani u bilo koje vrijeme bez prethodnog obavještanja kao i neiskorišćeni kreditni aranžmani koji ne pružaju mogućnost automatskog otkaza zbog pogoršanja kreditne sposobnosti korisnika				3.755							29						3.726				20%					745						559					559	6		
Ukupno iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom konverzije		0	0	0	3.755	0	0	0	0	0	0	29	0	0	0	3.726	0	0	0	0	20%	0	0	0	0	745	0	0	0	0	0	559	0	0	0	0	559	7			
Srednji rizik																																									
1.	Izdati i potvrđeni dokumentarni akreditivi (koji ne predstavljaju stavku srednje niskog rizika)																					50%															0	8			
2.	Sporo izvršenje posla, carinske garancije i garancije za izmirenje poreza) i garancije koje nemaju svojstvo kreditnih supstituta	1		284	811	931	11.906	0	20	0	1	86									50%	1	0	132	405	465	5.910	0	0	0	46	203	349	5.910	0	0	6.508	9			
3.	Neopozivi stand-by akreditivi koji nemaju svojstvo kreditnih supstituta																					50%																0	10		
4.	Neiskorišćeni kreditni aranžmani (kupovina HOV, izdavanje garancija ili akcepta) sa originalnim rokom dospijeća dužim od jedne godine			17						1												50%									3							3	11		
5.	Aranžmani u vezi s izdavanjem kratkoročnih obveznica (NFs) i obnovljivi aranžmani pokrovljavanja nad izdavanjem srednjoročnih obveznica (RUFs)																					50%																	0	12	
Ukupno iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom konverzije		1	0	301	811	931	11.906	0	20	0	1	86	0	0	0	0	0	0	0	0	50%	1	0	132	405	465	5.910	0	0	0	46	203	349	5.910	0	0	6.510	13			
Visoki rizik																																									
1.	Garancije koje imaju svojstvo kreditnih supstituta	835		2.711	1.913	156	10.743	0	0	3	0	62	835	0	2.711	1.910	156	10.681	0	100%	835	0	2.711	1.910	156	10.681	0	0	0	949	955	117	10.681	0	0	12.702	14				
2.	Akcepti																			100%																		0	15		
3.	Indosirane rjenice koje ne glase na drugu banku																			100%																		0	16		
4.	Transakcije sa pravom na regres																			100%																		0	17		
5.	Neopozivi stand-by akreditivi koji imaju svojstvo kreditnih supstituta																			100%																		0	18		
6.	Imovina kupljena na osnovu ugovora o direktnoj terminskoj kupovini																			100%																		0	19		
7.	Ugovori o terminskim depozitima																			100%																		0	20		
8.	Naplaćeni dio djelimično uplaćenih akcija i hartija od vrijednosti																			100%																		0	21		
9.	Ugovori o prodaji i reokupu izvorne																			100%																		0	22		
10.	Ostale rizicne vanbilansne obaveze																			100%																		0	23		
Ukupno iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom konverzije		835	0	2.711	1.913	156	10.743	0	0	3	0	62	835	0	2.711	1.910	156	10.681	0	100%	835	0	2.711	1.910	156	10.681	0	0	0	949	955	117	10.681	0	0	12.702	24				
UKUPAN IZNOS PONDERISANIH VANBILANSNIH STAVKI		507.425	0	3.012	2.723	4.842	22.649	0	0	0	0	0	507.425	0	3.012	2.723	4.842	22.649	0	100%	507.425	0	3.012	2.723	4.842	22.649	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19.771	25			

7. Rizik druge ugovorne strane

(Član 12.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Banka na 31.12.2013. godine nije bila izložena riziku druge ugovorne strane pa stoga ne objavljujemo informacije o takvim izloženostima.

8. Operativni rizik

(Član 13.1. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

8.1 Informacije o izboru metoda koji banka koristi za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik

Operativni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Identifikacija, mjerenje, monitoring i kontrola operativnog rizika bliže su definisani internim aktima, Politikom i Procedurom upravljanja operativnim rizikom.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Sl.list Crne Gore", br. 38/11 i 55/12) za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik Banka koristi jednostavni metod. Potrebni kapital za operativni rizik izračunava se tako što se osnovica za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik, pomnoži sa koeficijentom 0,15 i dobijeni iznos uveća za 25%. Osnovicu za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik predstavlja prosjek neto kamatonosnih i neto nekamatonosnih prihoda za tri prethodne uzastopne poslovne godine.

9. Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica

(Član 14. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Na dan 31.12.2013. knjigovodstvena vrijednost ulaganja u kapital drugih pravnih lica iznosila je EUR 3.546 hiljade, od čega se EUR 3.252,00 hiljada odnosi na ulaganje u kapital dva zavisna društva u kojima Banka, sa upravljačkim udjelom od 100%, ima kontrolu nad poslovanjem, a EUR 294 hiljada na ulaganja u kapital drugih pravnih lica, u kojima Banka nema ni značajan uticaj ni kontrolu.

Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica predstavljaju vlasničke finansijske instrumente. U finansijskim iskazima Banke ova pozicija uključuje finansijska sredstva koja se drže za trgovanje i investicije u zavisna preduzeća.

Financijska sredstva koja se drže za trgovanje su sredstva , odnosno hartije od vrijednosti u kojima Banka nema ni kontrolu ni značajan uticaj.

Nakon inicijalnog priznavanja , hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju , se iskazuju po fer vrijednosti, odmjerenoj na osnovu kotiranih cijena na aktivnom tržištu (cijene dobijena sa berze ili sa drugog priznatog finansijskog tržišta), a ukoliko ne postoji aktivno tržište na osnovu fer vrijednosti odmjerenih tehnikama procjene

Zavisna pravna lica predstavljaju ona pravna lica u kojima Banka ima udeo u vlasništvu iznad 50%, ili više od polovine prava glasa, ili pravo upravljanja finansijskom, odnosno poslovnom politikom zavisnog preduzeća.

Banka u skladu sa MRS 27 "Konsolidovani i pojedinačni finansijski izveštaji" i Zakonom o bankama, kojim je definisano da se u konsolidovane finansijske izveštaje bankarske grupe ne uključuju podređeni članovi grupe čiji je bilans stanja manji od 1% bilansa stanja nadređenog člana grupe, sastavlja konsolidovane finansijske izveštaje primenjujući metod "stavka po stavka", tako što se sabiraju iste stavke obaveza, sredstava, kapitala, prihoda i rashoda. Međusobna potrazivanja i obaveze, međusobne transakcije i nerealizovani dobiti i gubici eliminišu se u potpunosti.

- Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente, koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, priznaju se po trošku ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava smanjenje vrijednosti usljed nastalih gubitaka u poslovanju pravnog lica.
- Hartije od vrijednosti kojima se trguje predstavljaju hartije od vrijednosti koje se drže radi ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom roku. Hartije od vrijednosti kojima se trguje inicijalno se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, a na dan bilansa po tržišnoj vrijednosti. Svi realizovani i nerealizovani dobiti po osnovu prodaje, odnosno promjene tržišne vrijednosti ovih hartija od vrijednosti se priznaju u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.
- Ulaganje u kapital zavisnih društava se iskazuje po istorijskom trošku ulaganja.

S obzirom na navedeno, Banka u svom portfoliju ima hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju i ulaganja u kapital drugih pravnih lica.

Struktura ulaganja na dan 31.12.2013. predstavljena je tabelom:

Učešće u kapitalu drugih pravnih lica	Knjigovodstvena vrijednost
Financijska sredstva koja se drže za trgovanje	
HOV za trgovanje	294
Investicione hartije od vrijednosti	
Ulaganje u kapital zavisnog društva	3.252
Ukupno	3.546

U 2013. godini nije bilo materijalno značajnih realizovanih dobitaka/gubitaka od prodaje ulaganja, kao ni gubitaka od obezvrjeđenja trajnih ulaganja u kapital drugih pravnih lica.

10. Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige

(Član 15. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

10.1 Priroda rizika kamatne stope i ključne pretpostavke korišćene za mjerenje izloženosti riziku kamatne stope (uključujući pretpostavke o ranoj naplati kredita i kretanju depozita po viđenju)

Banka je izložena raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik Banke, u uslovima čestih promjena kamatnih stopa i neravnomjerne ponude i tražnje kapitala, zahtijeva posebnu pažnju Banke. Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu cijene kredita u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa, sa jedne strane, i mogućnost smanjenja optimalne razlike između prosječnih aktivnih i pasivnih kamatnih stopa, sa druge strane.

Procedura za upravljanje rizikom kamatnih stopa je bazirana na ispunjavanju zahtjeva Centralne Banke Crne Gore, navedenih u „Odluci o minimalnim standardima za upravljanje rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke“ ("Sl.list Crne Gore", br. 60/08) i njome su definisane odgovornosti sektora i službi zaduženih za upravljanje ovim rizikom. Naime, Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje i upravljanje rizikom kamatne stope u Banci i dužno je da mjerenje rizika kamatne stope vrši najmanje jednom mjesečno, a prema potrebi i u kraćim vremenskim intervalima, o čemu je obavezno da blagovremeno izvještava menadžment Banke i ALCO. Banka je uspostavila sistem mjerenja rizika kamatnih stopa na bazi koga se mogu procijeniti efekti promjene kamatnih stopa na finansijski rezultat i ekonomsku vrijednost Banke. Mjerenje, izračunavanje i utvrđivanje rizika kamatne stope se vrši u Sektoru za upravljanje rizicima.

U Banci se koriste sljedeći sistemi praćenja i upravljanja rizikom kamatne stope:

1. GAP analiza;
2. Simulacija uticaja promjene kamatnih stopa na neto prihod od kamate;
3. Model mjerenja uticaja rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige na bazi standardizovanog kamatnog šoka.

11. Sekjuritizacija

(Član 16. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Banka trenutno ne obavlja sekjuritizaciju pa stoga pa stoga ove informacije ne objelodanjuje.

12. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

(Član 17. Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka)

Za potrebe ublažavanja kreditnog rizika, Banka koristi materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu.

Instrumenti materijalne zaštite koje Banka primjenjuje obuhvataju sredstva obezbjeđenja u obliku finansijske imovine koji se odnose prvenstveno na depozite primljene od privrednih društava i fizičkih lica i ostale instrumente materijalne kreditne zaštite: Polisa životnog osiguranja, gotovina deponovana kod trećeg lica.

Katalogom kolaterala koji je Banka usvojila precizno su definisani instrumenti osiguranja naplate potraživanja i propisano je koje stvari i prava pod kojim uslovima Banka uzima u obzir prilikom analize i procjene kreditnog rizika dužnika, kao i minimalni prihvatljivi odnos visine duga i vrijednosti kolaterala po tipovima nepokretnosti, a sve sa ciljem sagledavanja ispunjenosti uslova za tretiranje kolaterala prvoklasnim, odnosno adekvatnim u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom ("Sl. list Crne Gore", 22/12 i 55/12 i 57/13).

Instrument nematerijalne kreditne zaštite koji Banka primjenjuje za ublažavanje kreditnog rizika su garancije. Banka priznaje garancije kao instrument nematerijalne kreditne zaštite samo ukoliko je strana koja pruža zaštitu dovoljno pouzdana, a ugovor o zaštiti je sprovodiv u svim pravnim sistemima u kojima Banka posluje i pruža odgovarajuću sigurnost po pitanju nivoa postignute kreditne zaštite.